

NÖROVEJETATİF SİSTEM DEĞERLENDİRME VE TEDAVİ

DR. FİZYOTERAPİST
MEHMET ÜNAL

Hipokrat
Yayıncılık

© 2021 NÖROVEJETATİF SİSTEM
DEĞERLENDİRME VE TEDAVİ

ISBN: 978-605-7874-97-9

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Yazar

**Dr. Fizyoterapist
Mehmet ÜNAL**

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Sinir sistemimizin esnekliğine ilişkin yeni bulgular, stimülasyonun sinir sistemi-mizin özelliklerini ve dolayısıyla semptomları etkileyebileceğine dair kanıtlar sunmaktadır. Stimülasyon, plastisiteyi tetikleyebilir; ancak aynı zamanda azaltabilir. Bu, elbette yeni terapi stratejilerinin geliştirilmesi ile ilgilidir. Ayrıca yeni bulgular, hipe-raljezik ve hipertonic bölgeler gibi segmental semptomlara yeni bir ışık tutmuştur.

İyi dinleme (tıbbi geçmiş) ve hastanın yakından gözlemlenmesi gibi, segmental semptomlar da bir tanıya varmanın basit ve etkili yoludur. Bunun etkileyici bir örne-ği visseral ağrıdır. İç organ bozukluklarına, ilk bakışta söz konusu organla hiçbir ilgisi olmayan her türlü fenomen eşlik edebilir. Aktarılan ağrı, bunun bir örneğidir. Bu fenomenler hepsinde olmasa bile birçok organ bozukluğunda ortaya çıkabilir. Sadece ağrı değil; aynı zamanda kas spazmı, cilt sıcaklığı ve rengi, bağ doku ve pupilla de-ğişiklikleri, segment olarak belirlenebilen semptomların örnekleridir.

Organlar ve vücut parçaları arasındaki etkileşimin kökeni, embriyonik gelişimin erken dönemlerinde meydana gelen bir segmentasyon sürecinden kaynaklanır. Bir segmentteki tüm yapılar, ortak bir innervasyonu paylaşır. Segmental bir perspektif-ten bakıldığında, birbirinden çok uzak olan organlar, yine de birbirleriyle etkileşime girebilir.

Segmental terapi, spinal kord segmentleri alanındaki sinirsel aktivitenin sti-mülasyon yolu ile etkilenmesi anlamına gelir. Genellikle osteopati, manuel terapi, akupunktur ve nöralterapi gibi tedavi konseptleri, segmental stimülasyon amacıyla kullanılır.

Bu kitap, segmental ilişkilerin teorik arka planını ve segmental terapi uygulamaların pratiğini sunar.

**Dr. Fizyoterapist
Mehmet ÜNAL**

İçindekiler

v

Bölüm 1

Nörovejetatif Sinir Sistemi

Periferik Spinal Sinir ve Segmentasyon	1
Spinal Kord Sinirlerinin Kök Lifleri.....	3
Ventral ve Lateral Spinal Sinir Dalları ve Pleksuslar	4
Spinal Kord Sinirlerinin Dorsal Dalları	4
Segmental Anatomi Açısından Pleksus Oluşumu	6
Servikal Pleksus	6
Brakial Pleksus	7
Lumbosakral Pleksus	8
Spinal Segmental Otonom Sinir Sistemi	8
Sempatik Sinir Sistemi	10
Efferent Sempatik Sinirler	13
Entegrasyon Üzerindeki Sempatik Etkiler	18
Anterior Kök İrritasyonu	18
Posterior Kök İrritasyonu.....	18
Klinik Yönler.....	18
Afferent Sempatik Sinir Sistemi Yolları	19
İç Organlardan Spinal Korda Gelen Afferent Sempatik Nöronlar	19
Vücut Yüzeyinden Spinal Korda Gelen Afferent Sempatik Nöronlar	19
Ekstremitelerin Afferent Sempatik Sinir Yolları	20
Büyük Sempatik Ganglionlar ve Cilde Yansımaları	21
Greater Oksipital Sinir Yoluyla Superior Servikal Ganglionun Dolaylı Stimülasyonu (GB-20)	21
Orta Servikal Ganglionun C4-C5 Dermatoları, Miyotoları ve Sklerotoları Üzerinden Dolaylı Stimülasyonu (CV-22)	21
Ön kolda C6-C7-C8 (PC-6) Aracılığıyla İ inferior Servikal Ganglionun Dolaylı Stimülasyonu	22
Ön Orta Hattaki C8-T7 Dermatoları, Miyotoları ve Sklerotoları ile Stellat Ganglionun Dolaylı Stimülasyonu (CV-15-CV-12).....	22
Ön Orta Hatta T6'dan T12'ye Kadar Bulunan Dermatolar ve Miyotolar ile İndirekt Stimülasyon (Çölyak ganglionu-CV-12)	22
Periferik Parasempatik Sinir Sistemi ve Segmental Teorideki Rolü	23

Bölüm 2

İç Organ Hastalıklarında Yansıtılan Ağrı

Semptomların Genel Özellikleri	26
Yansıyan Semptomların Lokasyonları	26
Aljetik Semptomlar	27
Otonom Refleksif Belirtiler	30
Hipersensitif ve Hiperaljezi Bölgeleri	32

Bölüm 3

Değerlendirme İlkeleri

Omurga Sklerotomunun Değerlendirilmesi	37
Omurga Hattında Dermatom değerlendirilmesi	38
Miyotom Değerlendirmesi	39
Visserotom Değerlendirmesi	40
Jarricot Noktaları	40

Bölüm 4

Genel Tedavi İlkeleri

Vertebral Blokajların Tedavisi (Sklerotom)	45
Sklerotomun Manipülasyonu	46
Dermatom Tedavisi	49
Visseral Osteopati	49
Chapman Nörolenfatik Noktalarının Tedavisi	49
Genel Sempatik Sistem Tedavisi	50
Parasempatik Sistemin Tonusunun Normalleştirilmesi	50

Bölüm 5

Visseral Vejetatif Semptomlar ve Tedavi

Mide: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	51
Karaciğer ve Safra Kesesi: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	55
Jejunum ve İleum: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	59
Çekum, Apandis, Çıkan ve Transvers Kolon: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	62
İnen Kolon, Sigmoid Kolon ve Rektum: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	66
Böbrek, Mesane ve Üreter: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	70
Testis, Prostat, Uterus ve Overler: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	74
Pankreas: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	78

Özofagus: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	81
Tiroid: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	84
Kalp: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	86
Akciğer: Vejetatif Semptomlar, Değerlendirme ve Tedavi	91
Sempatik Sistemin Genel Tedavisi	96
Yüzüstü Pozisyonda Osilasyon Tekniği	96
İlgili Segmentlerin Bağ Dokusu Tedavisi	96
İlgili Segmentin Spinal Mobilizasyonu	97
T10-L2 İndirek Mobilizasyon.....	98
Fleksiyon-Ekstansiyon Mobilizasyon (Springing-Test)	99
Servikotorasik Bileşkenin Mobilizasyonu	100
Süperior Servikal Ganglion Mobilizasyonu	101
Orta Servikal Ganglion Mobilizasyonu	101
İnferior Servikal Ganglion Mobilizasyonu	102
Torasik Gövdenin Mobilizasyonu (genel teknik)	103
Sırtüstü Pozisyonda Rib-Raising Tekniği	103
Çapraz Tutuş Tekniği	104
Parasempatik Sistemin Genel Tedavisi	105
Servikal Fasyanın Mobilizasyonu (Fascia cervicalis superficialis)	105
Servikal Fasyanın Mobilizasyonu (Fascia cervicalis medialis)	105
Medial Organ Kolonunun Mobilizasyonu	106
Oksiputun Düzeltilmesi (Medulla oblongata bölgesi).....	107
Atlas Disfonksiyon Tedavisi (Rotasyon).....	107
Atlas Disfonksiyon Tedavisi (Shift).....	108
Oksipitomastoid Sütürün Mobilizasyonu	109
Sakrum Disfonksiyon Tedavisi (Sacral Rocking)	109
3. Ventrikül Kompresyonu (CV3 tekniği)	110
Ventrikülün Kompresyonu (CV4 tekniği)	111
Büyük Ganglionların Tedavisi	112
Çölyak Ganglionunun Normalleştirilmesi	112
Süperior Mezenterik Ganglion Normalleştirilmesi	113
İnferior Mezenterik Ganglion Normalleştirilmesi	113
Kaynaklar	115

